

pensamenters, Obreda, Pagèsiques, Treure una marededeu a ballar o Paraules locals segueix cavant solcs fèrtils per explorar amb un finíssim sentit poètic el bosc, la ruralitat, la mirada i la relació amb medis i altres temps que ens transcendeixen. *Perejaume. El sol i les fogueres. Tushita, Barcelona, 2022.*

ANTOINE VOLODINE — SOLO DE VIOLA

Antoine Volodine (1950) és un autor de culte a França, que ara tenim l'oportunitat de llegir en català per primera vegada, gràcies a l'entestament del segell La Segona Perifèria, que es proposa publicar-ne més obra. Aquest primer tast, la novel·la *Solo de viola*, sorprèn pel plantejament narratiu i la tensió fibrada i pertorbadora que desplega. Tracta l'ascens del feixisme i com s'infiltra en la quotidianitat, de manera que un senzill espectacle cultural es converteix, de cop i volta, en un espectacle de la mort, la violència, l'escarni i la llei del carrer. «El carrer té els seus inveterats mètodes populars, que es transmeten des de fa mil anys! I que seran vàlids durant mil anys més!», clamen en un determinat moment de la novel·la, una afirmació tenebrosa de retorn a allò més primitiu i de rebuig al pensament, les expressions culturals i les minories.

La història comença amb tres expresos alliberats, que tornen al carrer, presentats com uns personatges de faula. Però veurem com el carrer els torna expulsar. «Fa massa que el poble es deixa

engalipar pels intel·lectuals!», els escupen en un altre moment, quan uns soldats del totalitarisme es declaren a favor de la cultura popular, que és la seva cultura controlada. El clima d'assetjament i de por i la falta de confiança en el futur proper sustenten d'una manera rara, diferent, una novel·la que fa feredat, de tan actual i visionària com és. Publicada el 1991, Volodine hi fa ploure tensió en cada detall, en cada fragment que semblava inofensiu.

Faula onírica i boirosa, té un punt d'allegoria, amb un ús simbòlic dels personatges i de la diferència, diana de les hordes racistes. Al final, els personatges, que s'havien resistit a abandonar la seva innocència, queden confrontats a una realitat inflamada i a la pregunta de què fer davant l'agressió. Cal tornar-s'hi? Aquesta tardor, La Segona Perifèria publicarà una altra novel·la de Volodine, *Els àngels menors*, situada en la postapocalipsi. *Antoine Volodine. Solo de viola. La Segona Perifèria, Barcelona, 2022.*

XÈNIA DYAKONOVA — EL CONTE DE L'ALFABET

Una de les propostes destacades de la revista «L'Avenç» als últims anys ha estat la sèrie anual d'articles o relats encarregats a un escriptor, amb una idea de fil conductor més o menys lligat a la memòria personal, que després es podria acabar materialitzant en llibre. D'aquí han sortit llibres com *Pais barrocc* (Raül Garrigasait), *Pinyols d'auberc* (Emili Manzano), *Els castellans*

(Jordi Puntí), *Els barcelonins* (Adrià Pujol) o *L'horitzó primer* (Joan Todó). *El conte de l'alfabet* s'inscriu feliçment en aquesta nissaga i significa la primera incursió de Xènia Dyakonova en la narrativa, després d'haver publicat un parell de llibres de poemes, *Dos viatges* i *Per l'inquili interior*, i el recull de ressenyes crítiques *Apunts de literatura russa i un afegit polonès.*

A *El conte de l'alfabet*, Xènia Dyakonova utilitza d'excusa i d'esquer les lletres de l'alfabet ciríl·lic i paraules russes per portar-nos cap a altres contrades, amb la gràcia d'una contadora d'històries dotada pel gir i la sorpresa: descabdella records, desplega relats familiars i de la memòria personal, però també de la cultura i la literatura russa, de la societat i els seus costums més arrelats, i ofereix, entre tots ells lligams profunds, interessants, que donen com a resultat un fris d'allò més curiós. Tot es desenrotlla amb una ironia esmolada, continguda i intel·ligent —és redundant dir-ho, perquè la ironia rutlla perquè és intel·ligent—. Hi ha el gust per l'element quotidià —l'escola amb unes normes draconianes, l'àvia que viu una de les clàssiques atzagaiades antisemites que formen part de la tradició russa—, però també per incidir en els fonaments i les esquerdes culturals de Rússia, amb totes les seves contradiccions.

És especialment interessant constatar com, a través d'aquest llibre, Dyakonova —poeta, traductora i crítica literària— practica la traducció cultural i alhora, amb el pic i pala infal·lible del to incisiu i depurat, exhibeix les paradoxes que són al subsol de la societat russa: hi llueixen l'absurd, la picaresca, el malviure, les regles amb una lògica singularment pròpia... I al costat d'això, l'enorme